

شناسایی و دسته بندی معیارها و شاخص های کلیدی عملکرد دهیاران از دیدگاه خبرگان و دهیاران استان سمنان

مجتبی کریمی^۱
مهدی صانعی*^۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۳/۲۱ تاریخ چاپ: ۱۴۰۱/۰۶/۰۲

چکیده

هدف از پژوهش حاضر شناسایی معیارها و شاخص های کلیدی عملکرد دهیاران استان سمنان می باشد. در این راستا، در مرحله نخست به مطالعات کتابخانه‌ای و جستجو در سایت‌های علمی معتبر پرداخته شد و در مرحله بعدی مصاحبه با ۳۰ نفر از خبرگان، شامل دهیاران و همکاران بخش‌داری استان سمنان صورت گرفت. سپس محقق به دسته بندی و تلفیق معیارها و شاخص‌ها پرداخته و در نهایت موارد تنظیم شده در اختیار همان نمونه آماری قرار گرفت تا معیارها و شاخص های شناسایی شده مورد بازنگری، اصلاح و تأیید نهایی قرار گیرد. در نهایت شش معیار توسعه ای-عمرانی؛ اجتماعی و فرهنگی؛ خدماتی؛ زیست محیطی؛ اقتصادی؛ و اداری-حرفه ای با شاخص های مربوطه شناسایی شد.

واژگان کلیدی

شناسایی و دسته بندی، عملکرد دهیاران، استان سمنان.

۱. کارشناسی ارشد مدیریت دولتی، واحد شاهرود، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهرود، ایران. Mojitaba.karimi@gmail.com
۲. استادیار گروه مدیریت دولتی، واحد شاهرود، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهرود، ایران. نویسنده مسئول:

Mehdisaneiphd@yahoo.com

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱. مقدمه

در عصر کنونی، تحولات شگرف دانش مدیریت، وجود نظام ارزیابی را اجتناب ناپذیر کرده است به گونه ای که فقدان نظام ارزیابی در ابعاد مختلف سازمان اعم از ارزیابی در استفاده از منابع و امکانات، کارکنان، اهداف و استراتژی ها را به عنوان یکی از علائم بیماری های سازمان قلمداد می نماید (تاج و قدیانی، ۱۳۹۷). ارزیابی عملکرد یکی از پیچیده ترین و بحث برانگیزترین روش های منابع انسانی است که سالیان زیادی است محققان و کاربران را به چالش واداشته است. اگرچه ارزیابی عملکرد در سازمان های عمومی به طور گسترده استفاده می شود اما اغلب در نحوه کار کارمندان تغییری در جهت بهبود و پیشرفت فعالیت ها حاصل نمی شود و اکثر سازمان ها هنوز خود را متعهد به تصمیم گیری دقیق برای نظارت بر عملکرد نمی دانند. علاوه بر این، قابلیت اطمینان و اعتبار در اکثر سیستم های ارزیابی همچنان به عنوان مشکل اساسی باقیمانده است. حتی در بعضی مواقع سیستم ارزیابی عملکرد با افزایش نارضایتی، عدم انگیزه، مقاومت به ویژه از طرف فرد ارزیابی کننده یا کارمندان همراه بوده است (وطن خواه و همکاران، ۱۴۰۰). حال آنکه، سازمانی که خواستار موفقیت و پیشی گرفتن از رقباست، لازم است که عملکردش را مورد ارزیابی قرار دهد. سازمان ها باید هزینه ها، کیفیت، انعطاف پذیری، ارزش و سایر ابعاد فرایندهایشان را مورد سنجش و ارزیابی قرار دهند چرا که اندازه گیری اثربخش عملکرد، عنصری کلیدی در اجرای موفقیت آمیز خط مشی سازمان است (ریلکوا و برناتیک^۱، ۲۰۱۴). همچنین نتایج حاصل از ارزیابی عملکرد به مدیران کمک می کند تا کارکنان واجد شرایط جهت ارتقاء یا افزایش دستمزد را شناسایی کنند. به شناسایی نیازهای آموزشی و توسعه ای کارکنان بپردازند و در همان زمان بازخورد لازم برای بهبود وضعیت را ارائه دهند (سیوم^۲، ۲۰۲۰). اکثر سازمانهای موفق از ارزیابی عملکرد در میان سایر روشهای منابع انسانی برای افزایش عملکرد سازمانی و کارایی کارکنان استفاده می کنند. ارزیابی عملکرد روشی است برای مشاهده و ارزیابی عملکرد یک کارمند، و ارائه بازخورد در زمینه های کلیدی در جهت بهبود و ارتقای وضعیت کارکنان (ماتوکچاند و استین^۳، ۲۰۲۰).

با نگاهی به سیر تحولات مدیریت روستایی در ایران در سال های قبل و بعد از انقلاب اسلامی در اغلب مواقع شاهد ضعف و خلاء مدیریت روستایی در کشور بوده ایم. با این حال تشکیل شورای اسلامی روستا بعد از پیروزی انقلاب اسلامی را می توان گام مثبتی به سوی جلب مشارکت بیشتر روستاییان در مدیریت توسعه روستایی تلقی نمود. با توجه به ماهیت شوراهای اسلامی روستایی به عنوان نهاد تصمیم گیرنده و غیر اجرایی ایجاد بازویی که مجری تصمیمات اعضای شورای اسلامی روستا باشد امری غیر قابل اجتناب بود. بر این اساس "قانون تاسیس دهیاری های خودکفا در روستاهای کشور" در سال ۱۳۷۷ به تصویب مجلس پنجم شورای اسلامی رسید (کوهستانی و همکاران، ۱۳۹۴). دهیاری ها یکی از ارکان مدیریت روستایی در کشور هستند و به عنوان بازوی اجرایی دولت نقش مهمی در اجرا، نظارت و سازمان دهی برنامه های توسعه در راستای دستیابی به سطحی مطلوب از توسعه پایدار روستایی دارند. انتخاب دهیار به عنوان مدیریت نوین روستایی را می توان به عنوان نقطه ی عطفی در تاریخ مدیریت روستایی به شمار آورد. دهیاری ها از بدو تشکیل تاکنون با استفاده از همیاری و مشارکت مردم و کمک های دولتی به منظور رفع نیازمندی های عمومی،

1 Rylkova & Bernatik

2 Siyum

3 Matookchund & Steyn

بهبود و نظافت محیط، حفظ و نگهداری و بهره برداری از زیرساخت ها، فضای سبز محلی، امور بهداشتی، آموزشی و فرهنگی و غیره اقدام کرده اند (سربرقی مقدم و همکاران، ۱۳۹۵).

با وجود مزایایی که تشکیل دهیاری های روستایی در عرصه های گوناگون اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی دارد، به نظر می رسد که این نهاد با مشکلات و چالش هایی نیز مواجه باشند. عدم تعامل با اعضای شوراها و یا برعکس، وابستگی غیرمتعارف به شوراها و تأثیرپذیری از آنها، عدم تعامل با مدیران اجرایی، عدم پذیرش از سوی جامعه روستایی، عدم همکاری روستاییان، پایین بودن تخصص دهیاران، عدم آشنایی دهیاران با قوانین و مقررات موجود و کمبود درآمد و عوارض اخذ شده از روستاییان از مهمترین این چالش ها به شمار می روند (ایمانی و خدابخشی، ۱۳۹۷). در این راستا ارزیابی عملکرد دهیاران و آگاهی نسبت به نقاط قوت و ضعف آن ها اقدامی ضروری برای بهینه سازی آینده ی فعالیتهای دهیاری هاست که می توان میزان پیشرفت و توسعه ی روستایی توسط دهیاران را در زمینه های متفاوتی اعم از اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی، زیست محیطی، اداری - حرفه ای سایر ابعاد جهت رفع نواقص و مشکلات این نهاد مورد سنجش قرار داد. بر این اساس محقق طی انجام پژوهش حاضر در تلاش است به شناسایی و دسته بندی معیارها و شاخص های کلیدی عملکرد دهیاران استان سمنان بپردازد.

۲. مبانی نظری و پیشینه پژوهش

دهیاری ها یکی از ارکان اصلی و جدانشدنی توسعه روستایی به شمار می رود. دهیاری ها باید دارای مدیریت مؤثر باشند تا بتوانند به توسعه روستایی کمک کنند. در نبود مدیریت سازمان دهی شده در مناطق روستایی، برنامه های توسعه با مشکلات بی شماری روبه رو خواهد شد (بدری، ۱۳۹۰). مدیریت روستایی در ایران نشان می دهد که تحولات زیادی در این زمینه صورت گرفته است و مدیریت روستایی محلی، همواره فراز و فرودهای زیادی را پشت سر گذاشته است (ایمانی و خدابخشی، ۱۳۹۷). انتخاب دهیار به عنوان مدیریت نوین روستایی را می توان به عنوان نقطه عطفی در تاریخ مدیریت روستایی به شمار آورد. دهیاری ها از بدو تشکیل تاکنون با استفاده از همیاری و مشارکت مردم و کمک های دولتی به منظور رفع نیازمندی های عمومی، بهبود و نظافت محیط، حفظ و نگهداری و بهره برداری از زیرساخت ها، فضای سبز محلی، امور بهداشتی، آموزشی و فرهنگی و غیره اقدام کرده اند (استعلاجی، ۱۳۹۱). از آنجا که از زمان شکل گیری دهیاری ها حدود دو دهه گذشته است، ولی هنوز معیارهای مشخص و دقیق جهت انتخاب دهیار به عنوان مدیر روستا توسط متولیان امر تعیین نشده است و همیشه انتخاب دهیار بدون توجه به توانمندی های علمی و عملی صورت گرفته که این امر در اغلب موارد منجر به بی برنامهگی، بی نظمی و آشفته شدن امور روستاها در اثر بی کیفیتی دهیاران شده است. همان گونه که بیان شد یکی از دلایل این امر، در نظر نگرفتن شایستگی ها و شاخص های عملکردی لازم برای دهیاران و اعمال سلیقه های شخصی اعضای شوراها و اسلامی روستاها و بخش داری هاست؛ این در حالی است که با توجه به تفاوت های فرهنگی و اکولوژیک مابین روستاهای کشور باید شاخص های عملکردی خاصی جهت احراز پست دهیاری ها در مناطق مختلف روستایی تدوین شود تا افرادی که بیشترین انطباق را با این شاخص های عملکردی دارند، به عنوان دهیار انتخاب شوند. مطالعات نشان می دهد که امروزه دهیاران به عنوان مدیریت روستایی از عملکرد مؤثر برخوردار نیستند؛ عواملی مانند تحصیلات پایین دهیاران، نبود برنامه مصوب پنج ساله در دهیاری ها، عدم مشارکت مردم در طرح های عمرانی و مشکلات مالی و اعتباری دهیاری ها در ناکارایی عملکرد آنها تأثیرگذار بوده است (ایمانی و همکاران، ۱۳۹۷). از این رو بررسی عملکرد دهیاری ها از موضوعات مهم در حوزه مدیریت روستایی

است و بر همین اساس پژوهش پیش رو با هدف شناسایی و اولویت بندی شاخص های کلیدی عملکرد دهیاران استان سمنان انجام شده است. با توجه به مطالعات انجام شده و بر اساس پژوهش های مختلف مهم ترین شاخص های کلیدی عملکرد دهیاران، در چهار دسته اقتصادی، اجتماعی - فرهنگی، زیست محیطی، اداری - حرفه ای تقسیم بندی می شوند. هر یک از این شاخص ها و گویه هایشان عبارتند از:

شاخص اقتصادی: اقتصاد روستایی به عنوان تولید کننده و عرضه کننده مواد اولیه مورد نیاز سایر بخش های اقتصادی و تامین کننده نیاز های غذایی بشر، نقش مهمی را در تشکیل تولید ملی (تولید ناخالص داخلی) کشور دارد. جایگاه اقتصاد روستایی در تولید ناخالص داخلی کشور فراتر از نقش بخش کشاورزی است، زیرا عمده ارزش افزوده ایجاد شده در بخش خدمات مربوط به تولیدات اقتصاد روستایی است که در آمار بخش خدمات منظور شده است. همچنین تولیدات صنایع دستی و فرش و تولیدات کارخانه ای نیز از اقتصاد روستایی تامین شده است که باید جزء ارزش افزوده اقتصاد روستایی قرار گیرد (عزیزی و همکاران، ۱۳۸۸). گویه های مربوط به شاخص اقتصادی عبارتند از: اهتمام در رعایت مفاد آیین نامه مالی دهیارها، وصول درآمدهای محلی دهیاری، بستر سازی برای صنایع روستایی، ایجاد بازارچه های محلی، بهبود و توسعه کارآفرینی.

شاخص اجتماعی - فرهنگی: شاخص های اجتماعی، فرهنگی در برگرفته ترکیبی از عقاید، شرایط، اولویتها، مناسبات و علایق مشترک، همچنین شبکه های ارتباطی که افراد یک اجتماع را به یکدیگر پیوند می دهند، ممکن است در مکان به عنوان محل زندگی نیز ریشه داشته باشند. اجتماعات مذهبی و قومی به واسطه فرهنگ و نظام عقاید محدود می شوند و اجتماعات حرفه ای و دیگر اجتماعات به واسطه علایق، شرایط یا اولویتهای مشترک به هم پیوند می خورند (قرنجیک و بدری، ۱۳۹۳). گویه های مربوط به شاخص اجتماعی، فرهنگی عبارتند از: تأمین عدالت و برابری، تأمین آموزش و سواد آموزی، برگزاری و برپایی مراسم مذهبی و جشن های مذهبی و ملی، بهبود توانمندی های روستائیان، اطلاع رسانی برنامه ها و عملکرد دهیاری برای عموم.

شاخص زیست محیطی: کیفیت محیط شامل ترکیبی از ادراکات ذهنی، ویژگی ها و ارزش هایی است که در میان افراد، گروه ها و جوامع متفاوت است. بر این اساس کیفیت محیطی در مناطق روستایی علاوه بر کیفیت کالبدی مرتبط با کیفیت زندگی روستایی و کیفیت محیط زیست روستایی نیز می باشد که درهم تنیدگی مجموعه این شرایط شکل دهنده کیفیت محیط برای روستائیان می باشد. بر این اساس رویکرد توسعه فضایی - کالبدی روستا، رویکرد غالب در برنامه های توسعه دولتها در بعد از انقلاب اسلامی بوده است. این رویکرد ساخت فیزیکی و کالبدی روستاها را متناسب با شرایط تحول و توسعه جامعه روستایی نمیداند و لازمه تحول و توسعه روستایی را تحول در ساختار کالبدی و فیزیکی آن میدانند که در ایران از طریق اجرای طرح های هادی روستایی دنبال می شود (جمعه پور، ۱۳۸۴). طرح هادی، راهنمای مصوبی برای هدایت عملیات سازندگی و آبادانی در روستاها، با آگاهی از وضعیت فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی آن است. در واقع طرح هادی طرحی است که ضمن ساماندهی و اصلاح بافت موجود، میزان و مکان گسترش آبی و نحوه استفاده از زمین برای عملکردهای مختلف بر حسب مورد در قالب مصوبات طرح های ساماندهی فضا و سکونتگاه های روستایی یا طرح های جامع ناحیه ای تعیین می نماید (غفاری و همکاران، ۱۳۹۰). بعضی از اهداف طرح هادی روستایی عبارتند از: فراهم آوردن زمینه های لازم برای بهبود محیط سکونتگاه و ایجاد خدمات زیستی، محیطی و عمومی؛ هدایت توسعه کالبدی روستاها، فراهم آوردن زمینه های عمران و توسعه روستا و تأمین عادلانه امکانات، با توجه به شرایط

فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و با عنایت به طرحهای بالادست، نظیر طرح ساماندهی و طرح جامع شهرستان (سجاسی قیداری، ۱۳۹۵). گویه های مربوط به شاخص زیست محیطی عبارتند از: تأمین رفاهیات اولیه از جمله گاز، آب، برق و...، کنترل مؤثر بر دفع فاضلاب و پس ماندهای خانگی، مدیریت منابع طبیعی و بهره برداری از منابع، کاهش مخاطرات طبیعی، حفاظت از تنوع زیست محیطی منطقه.

شاخص اداری - حرفه ای: مدیریت توسعه روستایی فرایندی چندجانبه، و شامل سه رکن مردم، دولت و نهاد های عمومی است. در این فرایند با مشارکت مردم و به وسیله تشکیلات و سازمان های روستایی برنامه های توسعه روستایی تدوین و اجرا می شود و تحت نظارت و ارزش یابی قرار می گیرد. ضرورت ها و خدماتی که در جریان توسعه جوامع روستایی ایجاد می شوند به طور دائم ساختارهای سیاسی موجود را به چالش می کشد و آنها را وادار به انعطاف، اصلاح یا درگرگونی می کند. بنابراین فرایند برنامه ریزی و مدیریت روستایی باید با همکاری متعادل و فعال نیروهای بیرونی (دولت، نهادهای عمومی و بازار) و درونی (مردم، تشکلهای و سازمان های محلی) صورت گیرد. گویه های مربوط به شاخص اداری - حرفه ای عبارتند از: حفظ امنیت عمومی، تلاش برای حل اختلافات و دعاوی، آشنایی با مشکلات روستائیان و توانایی رفع آنها، همکاری با سازمان ها (جهاد کشاورزی و میراث فرهنگی و...)، تدوین سازوکارهای مناسب برای بهره برداری از تجهیزات، اراضی و طرح های عمرانی.

شاخص توسعه ای و عمرانی: منظور از توسعه و عمران، مجموعه عملیات و خدمات مشخصی است که بر اساس مطالعات توجیهی فنی و اقتصادی یا اجتماعی که توسط دستگاه اجرایی انجام می شود طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق بخشیدن به هدف های برنامه عمرانی مثلاً پنجساله به صورت سرمایه گذاری ثابت شامل هزینه های غیر ثابت وابسته در دوره مطالعه و اجرا و یا مطالعات اجرا می گردد و تمام یا قسمتی از هزینه های اجرای آن از محل اعتبارات عمرانی تأمین می شود. نقش توسعه در روستاها نیز فرآیندی همه جانبه، مستمر، موزون، درونزا، توانمندساز، فراگیر، تحول آفرین، باور آفرین، رشد دهنده و متکی بر مشارکت و خودباوری روستائیان بوده که در چارچوب آن ظرفیت ها و توانایی های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جوامع روستایی برای رفع نیازهای اساسی مادی و معنوی و کنترل مؤثر بر نیروهای شکل دهنده نظام سکونت محلی (اکولوژیکی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، نهادی و سرزمینی) و توسعه سرمایه انسانی با بهره گیری از فرصت های درونی در روستاها رشد و تعالی می یابد.

شاخص خدماتی: یک خدمت، فعالیت یا مجموعه ای از فعالیت های کم و بیش ناملموس است که معمولاً و نه لزوماً در تعاملات میان مشتری و کارکنان خدمت ها یا منبع های فیزیکی یا کالاها یا سیستم های عرضه کننده و پخش سرویس ها انجام می گیرد و به عنوان راه حلی برای مشکلات مشتری ارائه می شود. از چند سده اخیر و با رشد پرشتاب صنعت و فناوری در جهان، عقب ماندگی مناطق روستایی بیشتر عیان گردیده است. از آنجاییکه عموماً روستائیان نسبت به شهرنشینان دارای درآمد کمتری هستند و از خدمات اجتماعی ناچیزی برخوردار هستند، اقشار روستایی فقیرتر و آسیب پذیرتر محسوب می شوند که بعضاً منجر به مهاجرت آنان به سمت شهرها نیز می شود. علت این امر نیز پراکندگی جغرافیایی روستاها، نبود صرفه اقتصادی برای ارائه خدمات اجتماعی، حرفه ای و تخصصی نبودن کار کشاورزی (کم بودن بهره وری)، محدودیت منابع ارضی (در مقابل رشد جمعیت) و عدم مدیریت صحیح مسؤولان بوده است. به همین جهت برای رفع فقر شدید مناطق روستایی، ارتقای سطح و کیفیت زندگی روستائیان از طریق ارائه خدمات مناسب، ایجاد اشتغال و افزایش بهره وری آنان، تمهید "توسعه روستایی" متولد گردید.

پژوهشگران داخلی و خارجی هریک به نوعی به ارزیابی عملکرد دهیاران پرداخته اند بطوریکه:

آکیف اوزر و بایرام ولی^۱ (۲۰۲۰) پژوهشی با عنوان: ارزیابی سیستم دولت محلی در ترکیه و بنگلادش انجام داده اند. در ترکیه، سیستم های حکومت محلی سه لایه وجود دارد، ادارات استانی، شهرداری ها و دهیاری ها. در بنگلادش، دولت محلی روستایی نیز سه لایه به عنوان شورای ناحیه، شورای اوپازیلا و شورای اتحادیه است. با این حال، دولت محلی شهری بنگلادش با روستایی به عنوان شرکت شهر و شهرداری متفاوت است. این مقاله به طور گسترده شکل گیری ارگان های دولت محلی و همچنین عملکردها را تحلیل می کند. کیس و همکاران^۲ (۲۰۱۹) پژوهشی با عنوان: موانع و مشوق های توسعه پایدار شهری: تحلیل پذیرش پروژه های LEED-ND انجام دادند. یافته ها حاکی از آن است که پشتیبانی از برنامه های محلی نظیر کاهش مالیات، مشارکت عمومی - خصوصی و سایر مشوق ها نیز در تسهیل پذیرش پروژه LEED-ND موثر است. به طور کلی این تحقیق، نقش مهم بخش دولتی و دولت های محلی در ایجاد پروژه های LEED-ND را برای آگاهی عمومی و انگیزه بخشیدن به صنعت توسعه ارضی مورد تاکید قرار می دهد. اندیوو و مولر^۳ (۲۰۱۸) تحقیقی با عنوان: عملیاتی کردن مدیریت عملکرد در دولت محلی: استفاده از کارت امتیازی متوازن انجام داده اند. این مطالعه مدیریت عملکرد را به عنوان ابزاری در ارائه خدمات موثر دولت محلی بررسی می کند. سوال مهمی که در این مقاله به آن پرداخته شد این بود که چگونه می توان از کارت امتیازی متوازن (BSC) برای بهبود عملکرد در بافت دولت محلی استفاده کرد و به ریشه کن کردن چالش های فعلی فقدان خدمات با کیفیت، فقر و توسعه زیرساخت کمک کرد. برای درک شرایط فعلی و چالش های پیش روی دولت محلی، چارچوب قانونی قابل اجرا از جمله قانون اساسی، گزارش هیأت دولت و برنامه های توسعه ملی برای درک بهتر محیط قانونی که دولت محلی در آن عمل می کند مورد مطالعه قرار گرفت. یک مرور ادبیات برای ارزیابی نظریه اثربخشی سازمانی انجام شد. برای جلب نظر کارشناسان از مصاحبه های نیمه ساختاریافته استفاده شد. یافته های تحقیق اهمیت ابزارهای سنجش عملکرد در شهرداری را نشان می دهد، با این حال شهرداری همچنان با چالش های ناشی از شفاف نبودن فرآیند بررسی عملکرد و عدم اطلاع رسانی به همه ذینفعان مواجه است. آدانکی و ونکاتارامان^۴ (۲۰۱۷) پژوهشی با عنوان: سبز کردن اقتصاد: مروری بر معیارهای پایداری شهری برای توسعه شهرهای جدید انجام دادند. بررسی و تحلیل دقیقی از این موضوع ارائه داده که چگونه توسعه یک شهر مخصوصا در هند را می توان در زمینه تحولات شهری پایدار، تغییرات آب و هوایی و چشم انداز شهری آینده برنامه ریزی کرد. بررسی دقیقی روی سه دیدگاه ذکر شده با ارائه مقایسه ای از دیدگاه های مختلف با تحولات برنامه ریزی شده در سطح جهانی انجام شده است. علاوه بر این، سازگاری راه حل های موجود نیز آنالیز شده و پیشنهاداتی برای توسعه شهرهای جدید ارائه شده است. نهایتا، این مقاله یک سری چالش ها را نیز مورد خطاب قرار داده که باید در زمینه توسعه شهرهایی پایدار، قابل دسترس و متصل در آینده مورد بررسی قرار گیرند. سویینکا و همکاران^۵ (۲۰۱۶) پژوهشی با عنوان: ارزیابی زیرساخت های هوشمند برای توسعه پایدار شهری در کلانشهر لاگوس انجام دادند. اهداف این مطالعه، بررسی مشخصات اجتماعی اقتصادی ساکنین و ارزیابی زیرساخت، کاربری های

1 Akif Özer & Bayram Veli

2 Cease et al.

3 Ndevu & Muller

4 Addanki & Venkataraman

5 Soyinka et al.

ساختمان سازی و شرایط محیطی مناطق مورد مطالعه در ارتباط با اصول هوشمند و کاربرد زیرساخت هوشمند در مناطق مطالعه، بودند. داده ها با استفاده از آمار استنباطی تحلیل شدند و یافته ها بازگو کننده این هستند که کاربری ساختمان سازی، دارای ماهیت توسعه بی رویه با سکنه غیررسمی و ناکافی بودن ساختار، به عنوان چالش های عمده می باشد. رویکردهای زیرساخت هوشمند قابل استفاده برای دستیابی به توسعه پایدار در مناطق مورد مطالعه، با مداخلات هوشمند در وضعیت اجتماعی اقتصادی ساکنان، محیط زیست و کاربری های ساختمانی و امکانات و خدمات پایه در مناطق مورد مطالعه، در نظر گرفته می شوند. لاول^۱ (۲۰۱۴) تحقیقی با عنوان: دولت محلی و تحویل زیرساخت های روستایی در نیجریه انجام داده اند. درصد بیشتری از مردم نیجریه در مناطق روستایی زندگی می کنند، جایی که بیشتر غذاهای محلی در آنجا تولید می شود و اکثریت آرا نیز ساکن هستند. با این حال مایه تاسف است که درصد بیشتری از دولت های محلی در نیجریه فاقد زیرساخت های اساسی روستایی مورد نیاز برای ایجاد توسعه هستند. در این زمینه است که این مقاله سطح زیرساخت های روستایی را در سطح مردمی با هدف شناسایی مشکلاتی که توسعه زیرساختی را کاهش می دهند، ارزیابی کرد. این مقاله ضعف دولت محلی را در پاسخگویی به چالش های تامین و ارائه زیرساخت های روستایی نشان داده است. شبکه زیرساخت روستایی در مناطق محلی در دسترس نیست و در جایی که در دسترس باشد، به شدت تخریب شده و برای هر گونه توسعه معنادار ناکافی است. المنافی و همکارانش^۲ (۲۰۱۴) پژوهشی با عنوان: حاکمیت توسعه روستایی در مصر انجام داده اند. مطالعه حاضر با هدف شناسایی سیاست های توسعه روستایی در مصر، شناخت ذینفعان در جامعه عمومی و مدنی درگیر در طراحی، اجرا و ارزیابی توسعه روستایی، و تحلیل روابط و پیوندهای بین این بازیگران انجام شد. ابزارهای تحلیلی مختلفی برای ارائه یک نمای کلی از توسعه روستایی در مصر، از جمله روش های کمی و کیفی استفاده شد. یک نظرسنجی پرسشنامه ای که مربوط به هماهنگی سیاست توسعه روستایی در مصر است در ماه مه تا سپتامبر ۲۰۱۳ با ۵۰ نماینده عمومی و مدنی کلیدی انجام شد. تجزیه و تحلیل SWOT برای تأیید شکاف ها در رویکرد استراتژی توسعه روستایی فعلی استفاده شد. بررسی ادبیات و نظرسنجی نشان داد که هیچ راهبرد توسعه روستایی مشخصی وجود ندارد، تنها راهبردهای کشاورزی و اقتصادی اجتماعی وجود دارد. علاوه بر این، شکاف قابل توجهی بین برنامه ها و اجرای آنها، علاوه بر مشکلات در برنامه ریزی، نظارت و ارزیابی (M&E) و اجرا در «آنچه توسعه روستایی تلقی می شود» مشاهده شد. اکثر سازمان های مورد مطالعه فاقد هماهنگی، منابع مالی و مشارکت جامعه هستند. علاوه بر این یک سردرگمی بزرگ در تعریف توسعه روستایی وجود دارد. حدود ۴۸ درصد از سازمان های ذینفع ذکر کردند که اکثر برنامه ها و پروژه های توسعه روستایی فقط تا حدی نیازهای مردم را منعکس می کنند که نشان می دهد این برنامه ها به طور متمرکز بدون مشارکت برنامه ریزی و اجرا می شوند. کدیور و همکارانش (۱۳۹۸) تحقیقی با عنوان: بررسی نگرش ساکنین روستاها به عملکرد دهیاران پیرامون توسعه نواحی روستایی (نمونه دهستان قلندرآباد شهرستان فریمان) انجام داده اند. نتایج تحقیق که به کمک آمار توصیفی و تحلیلی به اثبات رسیده نشان داد که پاسخ گویان میزان اکثر مؤلفه های پرسش شده در این مطالعه را کم یا متوسط به پایین ارزیابی کرده اند، بدین معنی که از عملکرد دهیاران در خصوص رونق و آبادانی روستاها محدوده مورد مطالعه در مورد ابعاد پرسش شده از جمله آشنایی با وظایف، آموزش و سواد مدیریتی، استفاده از سرمایه اجتماعی، ایجاد وحدت و هم گرایی و ...

1 Lawal

2 Elmenofi et al.,

رضایت نداشتند و لازم شد تا اقدامات عملی و اجرایی به صورت هماهنگ از طرف مدیران محلی و دستگاه های دولتی با همکاری و هم اندیشی مردم صورت گیرد. عیوضی و همکاران (۱۳۹۸) پژوهشی با عنوان: ارزیابی عملکرد دهیاری ها (مطالعه موردی بخش مرکزی شهرستان کمیجان) انجام داده اند. هدف این پژوهش ارزیابی عملکرد دهیاری های بخش مرکزی شهرستان کمیجان، به ویژه از دیدگاه ساکنین روستاهای منتخب، به عنوان نمونه ای از دهیاری های سطح کشور می باشد. بدین منظور ابعاد پنج گانه اقتصادی، زیست محیطی و بهداشتی، فرهنگی و اجتماعی، کالبدی، سازمانی و نهادی برای سنجش عملکرد دهیاری های منتخب مورد استفاده قرار گرفته است. بدین ترتیب مشخص گردید که در محدوده مورد مطالعه، بعد کالبدی وظایف دهیاری ها با میانگین رتبه ای ۱۲۴۰/۷۴، نسبت به سایر ابعاد از عملکرد مناسب تری برخوردار بوده است. به نظر می رسد مهم ترین دلیل این امر، نگاه سنتی مردم و مدیران محلی، در اولویت دادن به امور عمرانی و ساختمانی نسبت به سایر وظایف دهیاری می باشد. بنابراین آگاه سازی و ترغیب روستائیان به افزایش مشارکت در تصمیم گیری و اجرای برنامه های توسعه روستایی، در بهبود این موضوع مفید به نظر می رسد. ایمانی و خدابخشی (۱۳۹۷) در تحقیقی با عنوان: ارزیابی عملکرد دهیاران از دیدگاه روستائیان (مورد مطالعه: روستاهای بخش مرکزی شهرستان ایزده)؛ به ارزیابی عملکرد دهیاران از دیدگاه روستائیان در بخش مرکزی شهرستان ایزده پرداختند. نتایج نشان داد از بین ابعاد شایستگی مدیران، عملکرد دهیاران در بعد زیست محیطی دارای بیشترین شایستگی و عملکرد اقتصادی دارای کمترین میزان شایستگی بوده است. خسروبیگی و بازقندی (۱۳۹۶) مطالعه ای با عنوان: ارزیابی نگرش ساکنان مناطق روستایی نسبت به گسترش خانه های دوم مطالعه موردی: روستاهای پیرامون شهر سبزوار انجام دادند. ابعاد همبستگی این دو شامل بهبود کیفیت محیط سکونتگاهی، برگرداندن چهره گذشته روستا و زنده نگه داشتن ارزش های محلی می شود. سربرقی مقدم و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی به ارزیابی عملکرد دهیاران در فرآیند توسعه پایدار روستایی از دیدگاه روستائیان بخش شرقی شهرستان بینالود پرداختند. نتایج آزمون تی نشان می دهد که عملکرد دهیاران در هر سه بعد توسعه پایدار پائین تر از سطح متوسط ارزیابی شده است. همچنین میانگین عملکرد دهیار در توسعه پایدار روستایی ۱،۹۳ به دست آمده که در حد ضعیف ارزیابی شده است. با توجه به یافته ها، راهکارهایی شامل: بازنگری در وظایف دهیاری ها، ارائه گزارش و اطلاع رسانی به روستائیان، تشکیل گروه های مختلف محلی، اجرای طرح های درآمدزا، افزایش آگاهی اجتماعات روستایی و غیره پیشنهاد شده است. کسکه و گفتمانی (۱۳۹۳) مطالعه ای با عنوان: ارائه الگوی ارزیابی عملکرد دهیاران شهرستان جغتای، انجام داده اند. جهت ارزیابی عملکرد شاخص های برنامه ریزی، اداری-مالی، اجتماعی - فرهنگی، خدماتی، عمرانی شناسایی شده است. برای جمع آوری و تجزیه و تحلیل داده ها، از روش های آمار استنباطی و نرم افزار SPSS استفاده شده است. لنگرودی و همکاران (۱۳۹۲) مطالعه ای با عنوان: ارزیابی عملکرد دهیاران در فرایند توسعه روستایی با تأکید بر گروه های هدف کشاورزی انجام دادند. نتایج حاصل، که با استفاده از ماتریس ذی-نفعان در مدل تلفیقی ASM، نرم-افزار spss و نرم افزار AmosGraphics انجام شد، نتایج نشان می دهد که بین ارزیابی عملکرد دهیاران از منظر گروه های هدف کشاورزی و توسعه روستاهای مورد مطالعه در ابعاد اجتماعی، اقتصادی و کالبدی- زیست محیطی رابطه معناداری وجود دارد و همچنین بیشترین اثرات عملکردی دهیاران بر توسعه روستایی بخش کونانی مربوط به اثرات اجتماعی است. شیخی و همکاران (۱۳۹۲) پژوهشی با عنوان: بررسی و ارزیابی عملکرد دهیاران در روند مدیریت و توسعه روستایی: مطالعه موردی (شهرستان همدان) انجام دادند. نتایج حاصله حاکی از آن است، در بحث اهمیت دادن دهیار به شاخص های چهارگانه، شاخص عمرانی بالاترین

درجه اهمیت و شاخص اقتصادی کمترین درجه را به خود اختصاص داده است همچنین در. بحث تخصص و مهارت دهیاران، شاخص خدماتی بالاترین و شاخص اقتصادی کمترین رتبه را به خود اختصاص داده است. تقدیسی و همکاران (۱۳۹۰) پژوهشی با عنوان: بررسی و تحلیل میزان عملکرد دهیاران در مدیریت روستایی در بخش کونانی شهرستان کوهدشت انجام دادند. محققان به بررسی و تحلیل عملکرد اقتصادی، اجتماعی، کالبدی و زیست محیطی دهیاری های بخش کونانی پرداختند. روش تحلیل مورد استفاده در تحقیق حاضر، آزمون های آماری *Steed mean*، ویلکاکسون، و تی تست مزدوج می باشد. نتایج آزمون ها نشان داد بین مدیریت روستایی و عملکرد دهیاری از نظر ابعاد (اقتصادی، اجتماعی و کالبدی- زیست محیطی) رابطه معناداری وجود دارد. آنها دریافتند دهیارها از زمان شکل گیری خود، نتایج مؤثری در توسعه روستایی داشته اند و مهمترین مشکل دهیاری منابع مالی و اعتباری برای توسعه بیشتر روستاست.

در این قسمت پس از بررسی مبانی نظری و پیشینه مطالعاتی مرتبط با عملکرد دهیاران، شاخص های توسعه ای و عمرانی، اقتصادی، اجتماعی - فرهنگی، زیست محیطی، اداری - حرفه ای و خدماتی به عنوان شاخص های سنجش عملکرد دهیاران در نظر گرفته شدند. با توجه به هدف پژوهش، عوامل مذکور به عنوان شاخص های ارزیابی عملکرد دهیاران در قالبی در جدول (۱) تحقیق نشان داده شده است.

جدول ۱- معیارهای ارزیابی عملکرد دهیاران

منبع	معیارها
خسرو بیگی و بازقندی (۱۳۹۶)؛ نوروزی و همکاران (۱۳۹۶)؛ شیخی و همکاران (۱۳۹۲)؛ لنگرودی و همکاران (۱۳۹۲)؛ کدیور و همکارانش (۱۳۹۸)؛ کسکه و گفتی (۱۳۹۳)؛ تقدیسی و همکاران (۱۳۹۰)؛ آکیف اوزر و بایرام ولی ^۱ (۲۰۲۰)؛ اندیوو و مولر ^۲ (۲۰۱۸)؛ المنافی و همکارانش ^۳ (۲۰۱۴)	توسعه ای و عمرانی
ایمانی و خدابخشی (۱۳۹۷)؛ نوروزی و همکاران (۱۳۹۶)؛ شیخی و همکاران (۱۳۹۲)؛ کدیور و همکارانش (۱۳۹۸)؛ عیوضی و همکاران (۱۳۹۸)؛ سربرقی مقدم و همکاران (۱۳۹۵)؛ کسکه و گفتی (۱۳۹۳)؛ تقدیسی و همکاران (۱۳۹۰)؛ آکیف اوزر و بایرام ولی ^۴ (۲۰۲۰)؛ لاول ^۵ (۲۰۱۴)؛ المنافی و همکارانش ^۶ (۲۰۱۴)	اقتصادی
ایمانی و خدابخشی (۱۳۹۷)؛ نوروزی و همکاران (۱۳۹۶)؛ شیخی و همکاران (۱۳۹۲)؛ کدیور و همکارانش (۱۳۹۸)؛ عیوضی و همکاران (۱۳۹۸)؛ سربرقی مقدم و همکاران (۱۳۹۵)؛ کسکه و گفتی (۱۳۹۳)؛ تقدیسی و همکاران (۱۳۹۰)؛ آکیف اوزر و بایرام ولی ^۷ (۲۰۲۰)؛ المنافی و همکارانش ^۸ (۲۰۱۴)	اجتماعی-فرهنگی

^۱ Akif Özer & Bayram Veli^۲ Ndevu & Muller^۳ Elmenof et al.,^۴ Akif Özer & Bayram Veli^۵ Lawal^۶ Elmenof et al.,^۷ Akif Özer & Bayram Veli^۸ Elmenof et al.,

منبع	معیارها
ایمانی و خدابخشی (۱۳۹۷)؛ نوروزی و همکاران (۱۳۹۶)؛ عیوضی و همکاران (۱۳۹۸) سربرقی مقدم و همکاران (۱۳۹۵)؛ کسکه و گفتمی (۱۳۹۳)؛ تقدیسی و همکاران (۱۳۹۰) آکیف اوزر و بایرام ولی ^۱ (۲۰۲۰)؛ لاول ^۲ (۲۰۱۴)؛ اندیوو و مولر ^۳ (۲۰۱۸)	زیست محیطی
ایمانی و خدابخشی (۱۳۹۷)؛ نوروزی و همکاران (۱۳۹۶)؛ عیوضی و همکاران (۱۳۹۸)؛ کسکه و گفتمی (۱۳۹۳)	اداری-حرفه ای
شیخی و همکاران (۱۳۹۲)؛ کدیور و همکارانش (۱۳۹۸)؛ عیوضی و همکاران (۱۳۹۸)؛ کسکه و گفتمی (۱۳۹۳)؛ آکیف اوزر و بایرام ولی ^۴ (۲۰۲۰)؛ لاول ^۵ (۲۰۱۴)	خدماتی

پس از مطالعه ادبیات و پیشینه مطالعاتی صورت گرفته در حوزه عملکرد، بویژه عملکرد دهیاران، این مؤلفه های در اختیار ۳۰ نفر از خبرگان، شامل دهیاران و همکاران بخشداری استان سمنان قرار گرفت که پس از جمع آوری نظرات خبرگان، و تلفیق با مطالعات کتابخانه و مطالعات پیشین صورت گرفته در این حوزه، معیارها و شاخصها به شکل جدول (۲) ارائه گردیده است.

جدول ۲- معیارها و شاخص های ارزیابی عملکرد دهیاران

معیارها	شاخص ها
بعد توسعه ای و عمرانی	پیگیری تهیه طرح هادی روستا از مراجع ذیربط
	جلوگیری از ساخت و ساز غیر مجاز در محدوده روستا و ارجاع پرونده تخلفات ساختمانی به کمیسیون ماده ۹۹
	عملکرد دهیاری در مدیریت بحران (قبل، حین و بعد) ناشی از بلایای طبیعی یا انسان ساخت
	احداث بوستان روستایی، نگهداری و توسعه فضای سبز روستا
	پیگیری اجرای طرح هادی روستا از مراجع ذیربط
	جمع آوری، هدایت و دفع آبهای سطحی روستا
اقتصادی	اهتمام در رعایت مفاد آیین نامه مالی دهیارها
	میزان جلب مشارکتهای مردمی در اجرای پروژه های عمرانی و خدماتی
	رعایت قوانین و مقررات در خصوص بیمه، حقوق و مزایای کارکنان دهیاری

1 Akif Özer & Bayram Veli

2 Lawal

3 Ndevu & Muller

4 Akif Özer & Bayram Veli

5 Lawal

معیارها	شاخص ها
	وصول درآمدهای محلی دهیاری
	ثبت و نگهداری اسناد مالی
	پیشنهاد تعرفه عوارض و پیگیری سیر مراحل تصویب
	ساماندهی انضباط مالی دهیاری
اجتماعی-فرهنگی	میزان تعامل با شورای اسلامی روستا و اجرای مصوبات
	نظر خواهی از مردم در تدوین برنامه های توسعه روستا
	اهتمام در ثبت وقایع حیاتی چهارگانه در روستا (تولد، فوت، ازدواج و طلاق)
	همکاری در ایجاد و توسعه بازارچه های محلی و هفتگی در سطح روستا
	توجه به ورزش و سلامت روستائیان
	اطلاع رسانی برنامه ها و عملکرد دهیاری برای عموم
	میزان تعامل با سازمانها و ادارات مرتبط با روستا
	تأمین آب آشامیدنی
	بهبود وضع عبور و مرور
	کنترل مؤثر بر دفع فاضلاب و پسماندهای خانگی
زیست محیطی	توسعه گردشگری طبیعی
	کاهش مخاطرات طبیعی
	حفاظت از تنوع زیستی منطقه
	مقاوم سازی مساکن
	تهیه، تنظیم بودجه سالانه، متمم و تفریح آن در چارچوب قوانین و مقررات
	تدوین و پیگیری سیر مراحل تصویب برنامه سالانه دهیاری
	جمع آوری و بروز رسانی آمار و اطلاعات روستا (جمعیت، واحدهای تولیدی، خدماتی و ...)
اداری-حرفه ای	تدوین و پیگیری سیر مراحل تصویب برنامه پنج ساله دهیاری
	ثبت و نگهداری اموال دهیاری
	استقرار دهیاری در فضای اداری و تجهیز آن
	به کارگیری روشهای نوین در دفع پسماند (تفکیک، کمپوست و ...)
	نظافت معابر و اماکن
خدماتی	

شاخص ها	معیارها
	بهره برداری و نگهداری مناسب از تجهیزات و ماشین آلات دهیاری
	توسعه خدمات گردشگری در روستا

۳. بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر، باهدف شناسایی و دسته بندی معیارها و شاخص های کلیدی عملکرد دهیاران از دیدگاه خبرگان و دهیاران استان سمنان انجام شده است. معیارها و شاخص های اولیته استخراج شده بر اساس مطالعات کتابخانه ای، جستجو در سایت های علمی معتبر، و مصاحبه انجام شده با ۳۰ نفر از خبرگان، شامل دهیاران و همکاران بخشداران استان سمنان، جهت بازنگری، اصلاح و تأیید نهایی، در اختیار همان افراد قرار گرفت. در نهایت شش معیار توسعه ای- عمرانی با شاخص های (پیگیری تهیه طرح هادی روستا از مراجع ذیربط، جلوگیری از ساخت و ساز غیر مجاز در محدوده روستا و ارجاع پرونده تخلفات ساختمانی به کمیسیون ماده ۹۹، عملکرد دهیاری در مدیریت بحران (قبل، حین و بعد) ناشی از بلایای طبیعی یا انسان ساخت، احداث بوستان روستایی، نگهداری و توسعه فضای سبز روستا، پیگیری اجرای طرح هادی روستا از مراجع ذیربط، جمع آوری، هدایت و دفع آبهای سطحی روستا؛ اقتصادی با شاخص های (اهتمام در رعایت مفاد آیین نامه مالی دهیاریها، میزان جلب مشارکتهای مردمی در اجرای پروژه های عمرانی و خدماتی، رعایت قوانین و مقررات در خصوص بیمه، حقوق و مزایای کارکنان دهیاری، وصول درآمدهای محلی دهیاری، ثبت و نگهداری اسناد مالی، پیشنهاد تعرفه عوارض و پیگیری سیر مراحل تصویب، ساماندهی انضباط مالی دهیاری)؛ اجتماعی-فرهنگی با شاخص های (میزان تعامل با شورای اسلامی روستا و اجرای مصوبات، نظر خواهی از مردم در تدوین برنامه های توسعه روستا، اهتمام در ثبت وقایع حیاتی چهارگانه در روستا (تولد، فوت، ازدواج و طلاق)، همکاری در ایجاد و توسعه بازارچه های محلی و هفتگی در سطح روستا، توجه به ورزش و سلامت روستائیان، اطلاع رسانی برنامه ها و عملکرد دهیاری برای عموم، میزان تعامل با سازمانها و ادارات مرتبط با روستا)؛ زیست محیطی با شاخص های (تأمین آب آشامیدنی، بهبود وضع عبور و مرور، کنترل مؤثر بر دفع فاضلاب و پسماندهای خانگی، توسعه گردشگری طبیعی، کاهش مخاطرات طبیعی، حفاظت از تنوع زیستی منطقه، مقاوم سازی مساکن)؛ اداری-حرفه ای با شاخص های (تهیه، تنظیم بودجه سالانه، متمم و تفریغ آن در چارچوب قوانین و مقررات، تدوین و پیگیری سیر مراحل تصویب برنامه سالانه دهیاری، جمع آوری و بروز رسانی آمار و اطلاعات روستا (جمعیت، واحدهای تولیدی، خدماتی و ...))، تدوین و پیگیری سیر مراحل تصویب برنامه پنج ساله دهیاری، ثبت و نگهداری اموال دهیاری، استقرار دهیاری در فضای اداری و تجهیز آن)؛ و خدماتی با شاخص های (به کارگیری روشهای نوین در دفع پسماند (تفکیک، کمپوست و ...))، نظافت معابر و اماکن، بهره برداری و نگهداری مناسب از تجهیزات و ماشین آلات دهیاری، توسعه خدمات گردشگری در روستا)؛ به عنوان معیارها و شاخص های ارزیابی عملکرد دهیاران شناسایی شد.

منابع

- استعلاجی، علیرضا. (۱۳۹۱). بررسی الگوی مدیریت روستایی در ایران با تأکید بر مدیریت محلی و مشارکتی دهیاری ها، جغرافیا (فصلنامه علمی- پژوهشی انجمن جغرافیای ایران)، ۱۰(۳۲)، ۲۵۸-۲۳۹.

۲. ایمانی، بهرام، خدابخشی، راضیه. (۱۳۹۷). ارزیابی عملکرد دهیاران از دیدگاه روستاییان (مورد مطالعه: روستاهای بخش مرکزی شهرستان ایذه). مطالعات جغرافیایی مناطق خشک، ۹(۳۳)، ۶۸-۵۳.
۳. بدری، سیدعلی. (۱۳۹۰). چالشهای مدیریت روستایی در ایران و ارائه ی سیاست های راهبردی، رهنامه ی سیاستگذاری، ۲(۳)، ۱۸۰-۱۴۷.
۴. تاج، شهره، قدیانی، حسن. (۱۳۹۷). سنجش عملکرد دهیاری ها از دیدگاه ساکنین (مطالعه موردی: دهستان مزرعه نو از توابع بخش مرکزی شهرستان آشتیان). پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه جغرافیا.
۵. تقدیسی، احمد، سوری، فرشاد، صیدایی، اسکندر، کاظمی، زینب. (۱۳۹۰). بررسی و تحلیل میزان عملکرد دهیاران در مدیریت روستایی در بخش کونانی شهرستان کوهسخت. مدیریت شهری، ۲۸(۲)، ۱۷۴-۱۵۷.
۶. مطیعی لنگرودی، حسن، سوری، فرشاد، چراغی، مهدی. (۱۳۹۲). ارزیابی عملکرد دهیاران در فرایند توسعه روستایی با تأکید بر گروه های هدف کشاورزی. مجله علمی-پژوهشی برنامه ریزی فضایی (جغرافیا)، ۳(۲)، ۳۶-۱۹.
۷. جمعه پور، محمود. (۱۳۷۸). مقدمه ای بر دیدگاه ها و روشهای برنامه ریزی توسعه روستایی، انتشارات سمت.
۸. خسرویگی بزچلویی، رضا. بازقندی، افسانه. (۱۳۹۶). ارزیابی نگرش ساکنان مناطق روستایی نسبت به گسترش خانه های دوم مطالعه موردی: روستاهای پیرامون شهر سبزوار. جغرافیا و توسعه شماره ۱۲۱، ۵۴-۱۴۲.
۹. سجاسی قیداری، حمدالله، صادقلو، طاهره، محمودی، حمیده. (۱۳۹۸). رتبه بندی روستاها بر اساس شاخص زیست پذیری (مطالعه موردی: دهستان نظام آباد شهرستان آزادشهر). پژوهش های جغرافیای انسانی، ۵۱(۱)، ۱۴۴-۱۲۹.
۱۰. سربرقی مقدم، تکتتم، بوزرجمهری، خدیجه، قاسمی، مریم. (۱۳۹۵). به ارزیابی عملکرد دهیاران در فرآیند توسعه پایدار روستایی از دیدگاه روستائیان بخش طرقلو شهرستان بینالود. مجله آمایش جغرافیایی فضا، فصلنامه علمی-پژوهشی دانشگاه گلستان، ۶(۱۹)، ۱۳۶-۱۱۹.
۱۱. شیخی، حجت. پریزادی، طاهر. ورمزیار، بیژن. (۱۳۹۲). بررسی و ارزیابی عملکرد دهیاران در روند مدیریت و توسعه روستایی (مطالعه موردی: شهرستان همدان). برنامه ریزی فضایی سال سوم پاییز ۱۳۹۲ شماره ۳ (پیاپی ۱۰).
۱۲. عزیزی، پروانه، لطفی، حیدر، پیشرو، حمداله. (۱۳۸۸). فناوری اطلاعات و ارتباطات و تأثیر آن بر اقتصاد روستایی ایران، فصلنامه آمایش محیط، شماره ۶.
۱۳. عیوضی، مجید، توکلی، مرتضی، پورطاهری، مهدی. (۱۳۹۸). ارزیابی عملکرد دهیاری ها (مطالعه موردی بخش مرکزی شهرستان کمیجان). پایان نامه کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشگاه تربیت مدرس.
۱۴. غفاری گیلانده، عطا، قدیری معصوم، مجتبی، احدی، محشتم. (۱۳۹۰). تحلیل شکاف در فرآیند توسعه پایدار روستایی (مطالعه موردی: روستاهای دهستان گوگ تپه، شهرستان بيله سوار).
۱۵. قرنچیک، عبدالمجید. بدری، سید علی. (۱۳۹۳). بررسی ارتباط میان ویژگیهای قومی-فرهنگی و شاخص های ذهنی کیفیت زندگی در نواحی روستایی مطالعه موردی: دهستان جعفرابای جنوبی شهرستان ترکمن، مسکن و محیط روستا، دوره ۳۳، شماره ۱۴۶: ۴۷-۴۳.

۱۶. کدیور، علی اصغر، شاهی، حکمت، نادرپسندفریمانی، فاطمه. (۱۳۹۸). بررسی نگرش ساکنین روستاها به عملکرد دهیاران پیرامون توسعه نواحی روستایی (نمونه دهستان قلندرآباد شهرستان فریمان). دانشکده علوم اقتصادی و اجتماعی، دانشگاه پیام نور.
۱۷. کسکه، شهاب، گفتمی، مهدی. (۱۳۹۳). ارائه الگوی ارزیابی عملکرد دهیاران شهرستان جغتای. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود.
۱۸. کوهستانی، حسین، راحلی، حسین، مهدوی، بهنام. (۱۳۹۴). بررسی اثرات منابع درآمدی بر عملکرد دهیاری ها در شهرستان اردبیل. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تبریز.
۱۹. وطن خواه، سودابه، محمدی، علیرضا، عشرتی، بابک. (۱۴۰۰). رابطه بین ارزیابی عملکرد و گرایش به کارآفرینی سازمانی در کارکنان منتخب معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی ایران. نشریه مدیریت سلامت، ۲۴(۱)، ۳۴-۴۲.
20. Akif Özer, M., Bayram Veli., H. (2020). An Evaluation Of Local Government System In Turkey And Bangladesh. *Journal of Economic and Administrative Sciences*. 1 (1), 67-80.
21. Addanki, S. C., & Venkataraman, H. (2017). Greening the economy: A review of urban sustainability measures for developing new cities. *Sustainable Cities and Society*, 32, 1-8.
22. Cease, B., Kim, H., Kim, D., Ko, Y., & Cappel, C. (2019). Barriers and incentives for sustainable urban development: An analysis of the adoption of LEED-ND projects. *Journal of environmental management*, 244, 304-312.
23. Elmenofi, G.A.G., Bilali, H.E.I., Berjan, S. (2014). Governance of rural development in Egypt Gehan A. *Annals of Agricultural Science*, 59(2), 285-296.
24. Lawal, T. (2014). Local Government and Rural Infrastructural Delivery in Nigeria. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 4(4), 139-147.
25. Matookchund, N.G., Steyn, R. (2020). The significance of performance appraisal for innovation, in selected South African organisations', *South African Journal of Economic and Management Sciences* 23(1), a3272. <https://doi.org/10.4102/sajems.v23i1.3272>.
26. Ndevu, Z.J., & Muller, K. (2018). Operationalising performance management in local government: The use of the balanced scorecard. *SA Journal of Human Resource Management/SA Tydskrif vir Menslikehulpbronbestuur*, 16(0), a977. <https://doi.org/10.4102/sajhrm.v16i0.977>.
27. Rylková, Z., Bernatík, W. (2014). Performance measurement and management in Czech enterprises. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 110 , 961 – 968.
28. Siyum, A.H. (2020). Impact of Performance Appraisal on Employee Productivity in Private and Public Hospitals in Tigray, Ethiopia. *International Journal of Research and Innovation in Social Science (IJRISS)*, 360-368.

Identifying and categorizing the criteria and key performance indicators of villagers from the point of view of experts and villagers of Semnan province

Mojtaba Karimi¹

Mehdi Sanaei²

Date of Receipt: 2022/06/11 Date of Issue: 2022/08/24

Abstract

The purpose of the present research is to identify the key performance criteria and indicators of the villagers of Semnan province. In this regard, in the first stage, library studies and searches in reliable scientific sites were conducted, and in the next stage, interviews were conducted with 30 experts, including villagers and colleagues of Semnan province. Then the researcher categorized and combined the criteria and indicators, and finally, the set items were given to the same statistical sample so that the identified criteria and indicators are reviewed, modified and finally approved. Finally, six developmental-urban criteria; social and cultural; service; environmental; Economical; and administrative-professional were identified with relevant indicators.

Keywords

Identification and classification, performance of villagers, Semnan province.

1. Master of Public Administration, Shahrood Branch, Islamic Azad University, Shahrood, Iran. Mojtaba.karimi@gmail.com

2. Assistant Professor, Department of Public Administration, Shahrood Branch, Islamic Azad University, Shahrood, Iran. Corresponding author: Mehdisaneiphd@yahoo.com.

